

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БІОЛОГІЇ ТА МЕДИЦИНИ

ACTUAL QUESTIONS OF BIOLOGY AND MEDICINE

*24 травня 2024 року,
м. Лубни*

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»

**ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»**

Університет Сент-Клауд (St Cloud State University)

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

Волинський національний університет імені Лесі Українки

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БІОЛОГІЇ ТА МЕДИЦИНИ

*Збірник наукових праць
за матеріалами XX Всеукраїнської наукової конференції*

24 травня 2024 року, м. Лубни

Лубни
ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»
2024

УДК 572/579+611/619

ББК 28:53/57

A43

Відповідальні за випуск:

Глазков Е.О., д. мед. н., проф., Національний медичний університет імені О.О. Богомольця;

Шейко В.І. д. б. н., проф., Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя;

Razdaybedin V., PhD, Associate Professor St. Cloud State University, Minnesota, USA;

Боярчук О.Д., к. б. н., доц., ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;

Виноградов О.О., к. мед. н., доц., ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Актуальні питання біології та медицини :

A43 зб. наук. праць за матеріалами XX Всеукраїнської наукової конференції (м. Лубни, 24 травня 2024 р.). Лубни : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2024. 160 с.

У збірнику представлено матеріали XX Всеукраїнської наукової конференції «Актуальні питання біології та медицини». Рекомендовано для здобувачів вищої освіти, докторантів, викладачів та науковців, які займаються медико-біологічними проблемами.

УДК 572/579+611/619

ББК 28:53/57

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол №12 від 21 червня 2024 року)*

© ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2024

Зміст

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БІОЛОГІЇ.....	8
Розподіл мікропластику в талому снігу та водних біотопах Аляски Беспалько Д.В., Трач В.А.....	8
Функціональний та мутаційний аналіз ідентифікації Рγ-зв'язуючих залишків ФДЕба' Грановський О.Є.	10
Морфологічні зміни тканини молочної залози у корів при хронічній формі маститу Грищук А.В.....	16
Аналітичний огляд літературних джерел при дослідженні якості ґрунтів за допомогою CiteSpace та Web of Science Гуменюк Г.Б., Сверстюк А.С., Швець.М.С., Гунька В.Я.....	23
Виявлення кластерів біосинтезу антимікробних сполук у геномах морських спороутворюючих бактерій Зайцев А.С., Зінченко О.Ю.	25
Характеристика макропластику пелеток мартина сріблястого (<i>Larus argentatus</i>) з узбережжя затоки Святого Лаврентія Олійник А.В., Трач В.А.....	27
Морфометричний стан нейронів пришлуночкових ядер гіпоталамуса щурів за тривалого освітлення Федоряк І.В., Булик Р.Є., Сметанюк О.В.	30
Characteristics of neutrophils in DIC Boiarchuk O.D.	32
Intragroup analysis of men from chernihiv-siverian land of the 17 th – 19 th centuries: craniology Dolzhenko Yu.V.	34
Some biochemical indicators of the blood in individuals with acquired myopia of a weak degree Perekhodko K.M., Ivasenko A.Yu, Sheiko V.I.	38

Saliva as one of the diagnostic factors of pathological processes Sutormin D.O., Sheiko V.I.....	41
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	44
Підвищення безпеки для матері та дитини під час проведення фізіотерапевтичних процедур у II, III триместрах вагітності Антонюк-Кисіль В.М., Єнікеєва В.М.	44
Небезпека забруднення повітря відпрацьованими газами генераторів електричного струму Бабчук Л.Р.....	52
Мінеральний обмін в організмі піддослідних тварин при вживанні питної води з різними концентраціями фосфору в комбінації з кадмієм Бандрівська Ю.Б, Лотоцька О.В, Данчишин М.В.....	55
Психологічна реабілітація дітей з використанням Хібукі-терапії Березуєва Т.С.....	59
Індивідуальна анатомічна мінливість конфігурації зовнішньої поверхні кісток склепіння черепа у брахіцефалів Бондаренко О.В.	63
Епідермально-меланіновий комплекс як ключовий елемент адаптації шкіри до шкідливого впливу ультрафіолетового випромінювання Буга В.В., Ковальцова М.В.	71
Еволюція поглядів на практику, засновану на доказах, в охороні здоров'я Виноградов О.О., Гужва О.І.....	73
Кількісний морфологічний аналіз особливостей ремоделювання венозних судин передсердь експериментальних тварин в умовах інтоксикації хлоридом кобальту Гнатюк М.С., Стець Н.Я., Татарчук Л.В., Чолач С.Ю.	77

Ефект агоністу бензодіазепінових рецепторів карбацетаму на експресію нейрофіламентів у сітківці при експериментальному цукровому діабеті Жупан Д.Б., Зяблицев С.В.....	79
Значення коагулограм для дослідження гемостазу в осіб, хворих на COVID-19 середнього ступеня тяжкості Іваницька Ю.А.....	81
Особливості судинної та вегетативної регуляції у пацієнтів з артеріальною гіпертензією Калашніков В.Й., Стоянов О.М.	87
Тонкоголоква апіраційна пункційна біопсія вузлів щитоподібної залози: 5-річний досвід Колотуша В.І., Зінченко Н.І., Хоперія В.Г.	91
Вплив конкрементів сечоводів на функцію нирок: механізми розвитку ускладнень та зміни ниркової функції Крилов А.М.	94
Стан бронхо-легеневої системи при COVID-19 за даними власних досліджень (випадки з практики) Литвиненко М.В., Кацап О.В., Кошельник О.Л., Бурячківський Е.С., Нарбутова Т.Е.....	100
Методи дослідження, механічні властивості та використання біоінспірованих біоматеріалів Ліпартія Д.Н., Єфімчук А.О., Беспалова О.Я.	102
Оцінка якості життя сільських жителів, хворих на цукровий діабет 2-го типу Лотоцька О.В, Мащак В.І., Кучер С.В.	107
Генопротекторна дія глюкози при внутрішньо-артеріальній поліхіміотерапії раку порожнини рота Лунгу В.І., Лунгу К.В.	111

Чоловіки похилого віку з гіперактивним сечовим міхуром в комбінації з інфравезикальною обструкцією. Удосконалені підходи до діагностики та вибору тактики лікування Мелимука О.В., Бойко А.І.....	115
Зв'язок дисинхронії міокарду з супутніми захворюваннями у хворих з коронарною хворобою серця, яким проводилась реваскуляризація Мехтієва Ф.Б.....	118
Оцінка якості життя пацієнтів з акне Мохонь Л.І., Кучменко О.Б.....	120
Методика фізичної терапії пацієнтів з розсіяним склерозом у стадії ремісії Ольховий А.Х.....	122
Кореляційні взаємозв'язки функціонального стану ендотелію та клініко-лабораторних показників у хворих на маніфестний гіпотиреоз Орел М.А., Мартинюк Л.П.....	124
Особливості показників гуморального імунітету за умов експериментальної дилатаційної кардіоміопатії Потіха Н.Я., Бучинський М.В, Воробець І.В.	126
Особливості фізичної терапії при плоскостопості у дітей Радченко А. В.	130
Особливості поширення патології верхньощелепного риносинуситу при періодонтиті молярів верхньої щелепи Силенко Д.О., Шушляпіна Н.О.	134
Оцінка ефективності програми фізичної терапії пацієнтів працездатного віку з неспецифічним болем у шийному відділі хребта Старчик Є.М., Виноградов О.О.	136
Вплив фізичної терапії на функціональний стан опорно-рухового апарату дітей 10–14 років з S-подібним сколіозом II ступеня Стаценко Ю.С., Виноградов О.О.....	139

Епілепсія у дітей: синдром Драве Теплицька Т.М., Узун Л.Р., Некрасова Н.О.	141
Зміни показників автономної нервової системи при адаптації організму до навчальних навантажень дітей молодшого шкільного віку в йододефіцитному регіоні Юрчишин О.М., Федорів О.Є., Копач, О.Є, Пашко К.О., Мельник Н.А., Крицька Г.А., Лотоцька О.В., Кашуба М.О.	144
Age-related changes in neurodynamic processes in high school students during long-term physical exertion Razdaybedin V.M., Voiarchuk O.D., Hlaskov E.O.	149
Central hemodynamics and acquired myopia Ivasenko A.Yu., Perehodko K.M., Sheiko V.I.	152
The effect of different types of smoking on the cytogenetic status of the oral mucosa in adolescents and young adults Lisetska I.S., Pavluk O.D.	155

а також порушувати функцію нирок, що сприяє розвитку остеопорозу. Також є припущення, що токсична дія кадмію на мінеральний обмін у кістках здійснюється через порушення активації вітаміну D, що є вторинним по відношенню до впливу на нирки.

Таким чином, надлишкова концентрація фосфатів у питній воді призводить до зниження рівня кальцію в організмі, що може вплинути на здоров'я кісток і зубів та сприяти розвитку остеопорозу. Крім того, надмірна кількість фосфатів може впливати на функціонування нирок, які відповідають за регулювання рівнів кальцію і фосфору в організмі та викликати надмірне навантаження на нирки, змінюючи їхню ефективність у мінеральному обміні. Комбінація фосфатів з кадмієм навіть впродовж 5 днів викликала порушення мінерального обміну в організмі піддослідних щурів. Усе це може порушити природний мінеральний баланс в організмі, впливаючи на рівні кальцію, фосфору та інших важливих мінералів, які відіграють ключову роль у функціонуванні органів і систем.

УДК 615.851.82

Психологічна реабілітація дітей з використанням Хібукі-терапії

Березуєва Т.С.

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Лубни

Сьогодні суспільство переживає важкий кризовий період. Військові дії – загроза майбутньому кожного маленького українця та дитинству в цілому. Найбільш вразливими перед сучасними викликами та проблемами адаптації до нового місця проживання, психоемоційного виснаження від пережитих травмуючих та стресових подій є діти. За оцінками ЮНІСЕФ, 1,5 мільйони дітей мають посттравматичний стресовий розлад,

ризика розвитку депресії, тривожності та інші проблеми психічного здоров'я. Зважаючи на це, надзвичайно актуальним на сьогодні стають вивчення механізмів та методів психологічної реабілітації дітей, адже вони найбільше піддаються впливу негативних та несприятливих факторів навколишнього середовища.

Першочерговим завданням стає проведення фізичної та психологічної реабілітації українських дітей, бо вразливість дитини залежить від нервової системи: наскільки в безпечному середовищі росла та перебувала маленька людина, як вона реагувала та справлялась зі стресами раніше.

У більшості випадків діти, які постраждали внаслідок травмуючих факторів, мають стрес різного рівня та можуть переживати психологічну травму. Дуже часто батьки дітей молодшого віку звертаються за допомогою у подоланні негативних спогадів у дитини та страхів: темряви, звуків, запахів, певного світла тощо. Діти середнього віку страждають на погіршення якості сну, мають проблеми у навчанні, замкненість та усамітненість. У підлітковому віці найчастіше спостерігаються тривожність, депресія, погіршення відносин у сім'ї та з однолітками, агресивність, суїцидальні наміри, розлад харчової поведінки, розгубленість, відсутність віри у майбутнє.

Застосування засобів когнітивно-поведінкової терапії, анімалотерапії та арт-терапії у роботі з дітьми, що постраждали внаслідок травмуючих кризових ситуацій, є дуже ефективним та доречним засобом. Ці методи застосовуються у практиці психологічної реабілітації як засіб позитивного впливу на психіку дитини та гармонізації особистості через мистецтво та художню творчість.

Для реабілітації проводять індивідуальні заняття та створюють психосоціальні групи із постійною зміною учасників, що допомагають соціалізуватися й адаптуватися до нових умов життя та навчають технікам стабілізації та вираження емоцій.

Також, з метою забезпечення якісного психологічного супроводу у закладах освіти та для формування у дітей та підлітків стресостійкості, Міністерство освіти і науки України

проводить роботу з вдосконалення змісту освіти і трансформації психологічної служби в межах Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?».

За умови правильної терапії та належної програми реабілітації діти можуть подолати посттравматичний стрес майже на сто відсотків.

Українські фахівці в сфері психологічної реабілітації почали практикувати Хібукі-терапію, що має на меті допомогти дітям побороти страхи, впоратися зі стресом, розладами душевного стану та відчути себе в безпеці за допомогою взаємодії дитини, яка має травмівний досвід, з іграшковим песиком Хібукі (в перекладі з іврити «хібуки» – обійми).

Хібукі – собака-обіймака, що вперше з'явився в Ізраїлі. Автор ідеї реабілітації за допомогою іграшки-обіймаки – психолог Шай Хен Галь. Тисячам дітей, що рятувались від ракетних обстрілів та опинились в таборах біженців під час другої Ліванської війни у 2006 році, було потрібно проведення швидкої психологічної допомоги. Потім в Ізраїлі було розроблено та запроваджено в дитячих освітніх закладах державну програму, яка забезпечувала кожному дитину 4–8 років іграшкою Хібукі та декількома зустрічами з психологом.

Після початку військових дій в Україні у 2022 році ізраїльська психологиня Дафна Шарон-Максимов разом із українськими психологами розробили концепцію методу і назвали його Хібукі-терапія. Українська модель значно відрізняється від ізраїльської, бо охоплює дітей від 4 до 17 років та передбачає довготривалу роботу, розраховану на 8–10 зустрічей, що показала високу ефективність. В окремих випадках, наприклад, у дитячих таборах, програма розрахована на 2–3 тижні роботи, а у разі роботи в освітніх закладах – це річна програма. Вже під час першого заняття дитина забирає іграшку собі додому, тому вважається, що процес реабілітації не обмежується зустрічами з фахівцем, а й триває надалі. Хібукі-терапія – це одна з гілок арт-терапії, що ефективно може поєднуватися з різними методами, зокрема, ізотерапією, музикотерапією, казкотерапією тощо.

Хібукі – м'яка іграшка із сумними очима. Усі деталі терапевтичної іграшки ретельно підібрані та мають своє значення:

- приємні на дотик матеріали, безпечна та стійка тканина, щоб дитини відчувала затишок та тепло;

- розмір іграшки та довгі лапки дозволяють дитині легко обіймати тваринку та почуватися захищеною в її обіймах, завдяки липучкам на лапках;

- вираз мордочки та сумні очі допомагають дитині переносити на іграшку свої страхи й переживання та асоціювати себе з нею;

- довгі вушка створені для вислуховування найзаповітніших таємниць юного пацієнта;

- кишенька на животику може сховати маленькі дрібниці.

Замінити Хібукі іншою іграшкою не можливо, оскільки справа у методиці, процесі терапії, реабілітації та спілкуванні дитини зі спеціалістом. Іграшка слугує посередником у процесі взаємодії з фахівцем, це чинить психотерапевтичний вплив та дозволяє розуміти емоції інших та дбати про них. Песика Хібукі немає у вільному продажі – це не просто іграшка, а психологічний інструмент, який використовує фахівець у процесі реабілітаційної або в корекційної роботи з дитиною. Діти, які проходять психологічну реабілітацію за допомогою іграшки Хібукі, краще переживають стрес, відчують себе впевнено та захищено, займають активну позицію, у них знижується агресія та депресія.

Хібукі-терапія – перспективний напрям у психологічній реабілітації, особливо в умовах війни. Після оцінки та аналізу результатів було відзначено, що завдяки проведенню корекційних занять з використанням Хібукі у дітей покращується загальне самопочуття, якість сну, розширюється емоційне функціонування, підвищується самооцінка, знижується рівень тривожності, відновлюється відчуття безпеки, підвищується соціальний статус в колективі однолітків, полегшується адаптація до нових умов та колективу, розкривається творчий потенціал.

За результатами досліджень ефективність Хібукі-терапії має високі показники у роботі з дітьми та у 95% випадків, після проходження повного курсу зустрічей, відмічається повна відсутність симптомів психологічної травми та фіксується тривалий ефект.

Список використаних джерел

1. Вознесенська О.Л. Ресурси арт-терапії на допомогу вимушеним переселенцям : практичний посібник. К. : Human Rights Foundation, 2015. 50 с. **2. Шарон-Максимов Д., Єфімцева Г., Сишук Г.** Хібукі-терапія: використання в освітньому процесі та в інтеграції з СЕЕН : практичний poradnik. Х., 2023. 64 с.

УДК 611.714-14: 617.51

Індивідуальна анатомічна мінливість конфігурації зовнішньої поверхні кісток склепіння черепа у брахцефалів Бондаренко О.В.

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Миргород

В останні роки великого значення набуває вивчення краніотопографії і морфометрії кісток склепіння черепа у прикладному аспекті. Склепіння черепа становить мозкову частину черепної коробки та перебуває в єдиній формотворній кістковій конструкції з основою та лицьовим відділом черепа.

У зв'язку з активним розвитком нейрохірургії, судинної хірургії, мікрохірургічних технологій, розроблення та впровадження краніопластичних операцій і діагностичних маніпуляцій, стає очевидною необхідність подальшого вивчення особливостей індивідуальної будови форми, розмірів, розташування і конструкції склепіння черепа.